
Finantsinspektsiooni aastaraamat 2019

Finantsturud on üleilmselt läbipõimunud, nii heas kui ka halvas mõttes vastastikuses sõltuvuses. Ka Finantsinspektsioon on 2019. aasta ehk aruandeperioodi lõpuks üks tihedaimalt Euroopa Liidu finantsjärelevalvete ja partnerasutustega seotud Eesti asutusi. Meie koostöö võimaldab ühiselt piiriüleselt riske kaardistada ja juhtida. Lisaks annab lõimumine inspektsioonile kui väikseimale finantsjärelevalveasutusele võimaluse rakendada maailma parimate hulka kuuluvaid metoodikaid ning panustada oma oskusteavet nende väljatöötamisse. Nagu mündil on kaks külge, siis ka tihedal tööprotsesside koondumisel Euroopas on inspektsioonil senise kogemuse põhjal välja tuua mõned küsitavused, näiteks raskesti juhitavad otsustusprotsessid, mis harvadel, kuid meie jaoks kahetsusväärsetel juhtudel ei pruugi alati tuua Eesti huvidega kokkulangevat tulemust, ning koormav bürokraatia. Aga siiski on finantsjärelevalveasutuste tihedam koostöö plussmürgiga, kuna see aitab kaasa veelgi kvaliteetsema järelevalve tegemisele. Samas edasist üksikutest kaasustest ajendatud finantsjärelevalveliste pädevuste koondumist peaks tõsiselt kaaluma ja pigem tuleks senistel süsteemidel lasta pikemalt kokkumängu harjutada.

2019. aasta märksõnadeks Balti riikide finantssektori, eriti aga just Eesti finantsturgude puhul on koondumine, kohandumine ja kasv. Euroopa keerukad ja mahukad eeskirjad toodavad kulusid, aga teisalt viib kasumi säilitamise soov finantsvahendajate tegevuse optimeerimiseni.

Aruandeperioodi alguses jõudis lõpule Finantsinspektsiooni järelevalve all toimunud keeruline paljude erinevate pankade ühinemisprotsess, mille tulemusena sündis Eesti mõistes suurpank, mille peakontor on Eestis ja mis tegutseb ka Lätis ja Leedus. See tähendab, et nüüdsest seirame koostöös oma väliskolleeegidega majanduse arenguid ka naaberriikides, et vajadusel astuda pangajärelevalvelisi samme riskide juhtimiseks nendes piirkondades. Ka kindlustusturгу iseloomustab koondumine.

Suundumused rahvastiku struktuuris, digitaliseerimine ja selle mõju majandusele ning juba eelnimetatud muutused õigusraamistikus esitavad finantsvahendajatele väljakutse kohanduda muutuvate oludega. Eestis võime täheldada reguleeritud finantsvahendajate ärimudelite stabiilsust ja head toimimist: pangandus on küllalt lihtne ja klassikaline hoiuste baasilt toimuv krediteerimine, kahjukindlustus on endiselt koondunud kohustusliku liikluskindlustuse, sõidukite kaskokindlustuse ja eluasemelaenu tagatiste kindlustamisele, fondiäri tugineb suuresti kohustuslikul pensionisüsteemil. Elukindlustus, investeerimisteenused ja pangavälised makseteenused veel otsivad oma kohta turul.

Viimaste aastate jooksul pangandusturul toimunud muutusi on hea kasvu hüppelauaks kasutanud ära just väiksemad pangad. Inspektsioon suunab panku varuma kapitali ning arendama kontrolliorganisatsioone, sest tulevaste võimalike riskide seemned külvatakse paraku just paremal, kiirema kasvu ajal. Finantsjärelevalve terava tähelepanu all on ka meie turuosaliste digitaalse finantsvahenduse valdkond, eesmärgiga tagada selle tõrgeteta toimimine, ennetamaks võimalike intsidentide negatiivseid mõjusid Eestile.

Finantsvahendajad, aga eriti pangad on pidanud aruandeperioodil investeerima ja muutma oma

vastavuskontrolli. Lähimineviku rahapesuriskidest vabanemine inspeksiooni jõulise tegevuse tulemusel on mõjutanud finantsvahendajaid ja raputanud nad üles mugavustsoonist ning pannud otsima nüüdisaegsemat riskikontrollisüsteemi. Finantsinspeksioon rõhutab jätkuvalt nii pankadele kui ka teistele finantsvahendajatele, et tänapäevased kontrollimehhanismid peavad olema riskipõhised. Lihtsakoelised automaatsed süsteemid peaks olema nüüdsest finantsturu eilne päev, isegi ajalugu, kuna taolised süsteemid ei eralda terasid sõkaldest ja tekitavad tavaklientidele liigse halduskoormuse vormis arusaamatust ja nende klientide õigustatud rahulolematust, kelle riskiprofiil panga „tähelepanu“ ei peaks tingima.

Nullintresside tingimustes otsivad inimesed, kuidas oma säästud parimal moel teenima panna. See suunab neid oma raha paigutama järelevalve all mitteolevasse finantstööstusesse: hoiu-laenuühistud, laenu- ja investeerimisplatvormid, krüptoraha jmt, teadvustamata sellega kaasnevaid riske. Halvimal juhul lastakse ennast hullutada ilmselgetel kelmidel. Segmendi kohta laekuvate kaebuste ja muu teabe alusel avaldame siin valjult ja kärtpunaseks värvituna: võite küll teenida, kuid samaväärselt võite ka kõik paigutatu kaotada! Vanarahvaski ütles, et üheksa korda mõõda ja üks kord lõika. Tervitame riigi tegevusi finantskuritegevust uurivate asutuste tugevdamisel, samuti rahaliste karistuste suurendamist finantssektoris ja vastava menetluse lihtsustamist. Meie arvates on ühiskonna vaatest õiglasem lahend see, kui keskkonna usaldust või muud sellist ühisvara rikkunud finantsvahendajat ei „hellitata“, vaid rikkujalt piisavalt mõjusa trahvi näol tema tekitatud kahju sisse nõutakse.

Möödunud aruandeaastal oleme finantsjärelevalvajatena ikka ja jälle jõudnud küsimuseni, millist finantsturgu me ühiskonnana soovime. Milline finantsvahendus teeniks Eesti majanduse ja inimeste huve kõige paremal moel? Kas praegune areng on hea või halb? Kas konkurents peaks olema tihedam? Kas oleme ühiskonnana valmis kandma kaasnevaid riske? Need teemad väljuvad kaugelt Finantsinspeksiooni seadusjärgsest mandaadist, on märksa laiemad ning suurema kaaluga. Seetõttu kavatsime koostöös heade kolleegidega Eesti Pangast ja rahandusministeeriumist püstitatud küsimusi süsteemsemalt käsitleda. Peegeldused 7 käsitlusest saavad aga olema juba Finantsinspeksiooni järgmise aastaaruande osaks

Finantsinspeksioon on muutnud organisatsiooni ülesehitust õigusraamistiku ja finantsturu struktuuri muutuste ajal, aga ka vajadusest kasutada ressursse veelgi tõhusamalt. Aruandeperioodi lõpus ühendasime faktiliselt Finantsinspeksiooni ja Tagatisfondi. Nüüdsest pakub Finantsinspeksioon Tagatisfondile vajalikke teenuseid koostöölepingu alusel. Ühiselt leiti, et Tagatisfondis ei ole mõistlik kriisivälisel ajal hoida käigus tervet aparati.

Finantsjärelevalve tegevus on eelkõige suunatud professionaalsetele finantsvahendajatele. See tähendab, et peame hakkama saama ka meie ees seisvate kõige keerulisemate ülesannete lahendamisega. Viimast saab edukalt teha oma eriala tippeksperptide heas ning üksteist täiendavas koostöös. Oleme kasvava töömahuga paremaks toimetulekuks kaasanud 2020. aasta algusest juhatusse täiendava liikme, lähenemiste värskendamiseks roteerinud vastutusvaldkondi juhatuse liikmete vahel ning oskusteabe tõhusamaks juhtimiseks moodustanud uued osakonnad.

Täname kõiki Finantsinspeksiooni töotajaid ja teisi kolleege, finantsjärelevalve subjekte ning teisi koostööpartnereid, et olete aidanud hoida Eesti finantsturgu stabiilsena ja ausalt toimivana!

Aastaraamatu PDF-versioon

- [Finantsinspeksiooni aastaraamat 2019](#)

Eesti finantsturu ülevaade 2019

- [Eesti finantsturu ülevaade 2019 PDF versioon](#)

[Aastaraamat](#)

Viimati muudetud 29.04.2021